

Oled sa **GEENIUS**, **RIKAS** või **PRO**? [Vali sobiv tellimus siit.](#)

EESTI LOODUS

Eesti matkarajad on järjest populaarsemad: kuidas looduses teadlikult rännata?

Keskonnaministeerium ja KIK

26. apr. 2021 kell 10:21

 Jaga Facebookis

 Saada e-kirjaga

Veel

Koroonaviirusest tingitud piirangute ajal on kohalikud matkarajad loodushuvilistest **pungil**. Foto: Madis Veltman, Postimees / Scanpix

Looduses rändamisest on saanud eestlaste meelistegevus, eriti just koroonaviiruse pandeemiast tingitud piirangute ajal, mil suur osa vaba aja veetmise kohtadest on pidanud nakatumise hirmus ukseid suletuks jätma.

Rahvasterännet või rongkäiku meenutavat vaatepilti võib eeskätt kohata populaarsetel matkaradadel, mis igal nädalavahetusel siseturistide hordide alla mattuvad. Ent kuidas juhtida piirkonda külastama saabunud loodushuviliste tähelepanu näiteks keskkonda või looduskaitset puudutavatele teemadele?

Avardab silmaringi

Kindlasti on teravama matkaja pilk märganud raja kulgemisel silmapiirile ilmuvaid informatiivseid plakateid ja silte, mis külastaja silmaringi kõikvõimalike teadmistega avardavad. Sageli peitub selles jutus ka peamine iva, miks teatud rada loodi ning milliseid haruldasi või põnevaid looma- ja taimeliike lähiümbrusest avastada võib.

Näiteks annavad läbi soo või raba kulgeva matkaraja infotahvlid sageli teada, milliseid sootaimi antud piirkonnas kohata võib ning millal nad õitsevad. Ent infostendidel on veel üks väärtus: järjest enam valmib Eestis matkaradu, mille eesmärgiks on inimest keskkonnaga seotud tegevustesse kaasata.

Kodanikuteadus õpperajalt

Näiteks rajati [LIFE Mires Estonia](#) projekti käigus Lääne-Virumaale [Tudu õpperada](#) ja [metsaonn](#), mille eesmärgiks on tutvustada soode taastamisega seotud tegevusi ning harida huvilisi selleks vajalike ülesannete abil.

Nii on õpperajale märgitud teatud paigad, mida palutakse huvilistel pildile jäädvustada ning e-kirja teel spetsialistidele saata. Seda kõike ei tehta mitte albumi koostamiseks, vaid maastikumuutuste jälgimiseks ja sihipäraseks kaardistamiseks.

Nimelt on külastajate fotode abil võimalik määrata, milliseid mõjusid soode taastamiseks läbiviidud tegevused piirkonnale avaldavad. Seega annavad inimesed olulise panuse kodanikuteaduse jätkumisele.

Igäihele midagi

Ümbritseva keskkonnaga on tähtis tutvust teha juba maast madalast. Tudu õpperajal on mõeldud ka pere kõige väiksematele: näiteks loodi õpperaja tarbeks muinasjutt, mille peategelased Kalli ja Modris selgitavad soode taastamise lugu läbi lapse perspektiivi. Suurematele matkajatele on loodud täiskasvanute õueraamat, mis aitab soos toimuvaid protsesse paremini mõista.

Sarnaselt Tudu õpperajaga sai ühes RMK abiga uuendatud viimasest kiviviske kaugusel asuv [Seljamäe loodusrada](#). Eestimaa Looduse Fond nuputas rajale saatetekstid, mis ümbritsevat keskkonda matkajale kaasahaaraval moel tutvustaks, ühtlasi saab ka sellel rajal maastikumuutuste jälgimiseks panuse anda: matkarada saatvalt infostendilt leiab kõik selleks vajaliku info.

Võib ka virtuaalselt ja rattaga

Omalaadse lahendusega on Eestis välja tulnud [LIFE Connecting Meadows](#) projekt, mille käigus parandatakse Muhu saarel sealseid poollooduslikke kooslusi. Et Muhu saare loodus on väga mitmekesine ning võib piirkonniti suurel määral erineda, on seal paljugi külastajale tutvustada ja esile tõsta.

Projekti käigus on plaan luua Muhu saare põhjarannikut läbiv virtuaalne matkarada, mis aitaks külastajatel jõudsalt läbi karjamaade ja rannikuäärsete metsatukkade liikuda. Rada märgistatakse virtuaalselt koostöös Muhu turismiassotsiatsiooniga.

Kõiki radu ei pea aga ilmtingimata läbima jalgsi: [LIFE KõpuNatura](#) projekti raames valmis Kõpu poolsaarel lisaks elupaigatüüpe tutvustavale õpperajale ka kohalikke puhkekohti ühendav jalgrattarada. See aitab turiste antud piirkonnas paremini suunata ning annab võimaluse sportlikult aega veeta.

Radu on erinevaid

Nagu märgata võib, esineb matkaradu erineval viisil üle kogu Eesti. Ehkki tegemist on eriilmeliste radadega, on nende eesmärgid ühised ning arvestavad kolme põhilise aspektiga.

Sotsiaalse aspekti puhul on fookuseks inimene ehk külastaja, kes soovib vabas looduses mõnusalt aega veeta. Et raja läbimine on oluline nii füüsilise kui vaimse tervise vaatenurgast, luuakse selle parendamiseks kõik vajalikud eeldused. Samuti pakuvad matkarajad vaheldust argirutiinist, võimaldavad loodust vaadelda ning lasevad silmal puhata.

Olulisel kohal on ka **keskkonnakaitseline** aspekt, mis asetab peategelaseks looduse vaate. See tähendab, et tuleks arvestada, millest võiks matkaraja loomisel kasu olla sealsel keskkonnal. Heaks näiteks siinkohal on eelnevalt mainitud infostendid ning kodanikuteaduse projektid, mis aitavad inimesel teda ümbritsevat keskkonda paremini mõtestada.

Mainimata ei saa jätta ka **majanduslikku aspekti**, mis tähendab, et üheks matkaraja loomise eesmärgiks on arendada kohalikku infrastruktuuri ning luua eeldused sealse turismiettevõtluse edendamiseks. Teisisõnu: kui matkasell juba teatud piirkonnas viibib, külastab ta suurema tõenäosusega ka sealset söögikohta või tutvub teiste kohalike vaatamisväärsustega.

Matkarada on teadlik otsus

Kuidas aga saavutada nende kolme aspekti vahel kõigile kasulik tasakaal? See nõuab uue matkaraja loomisel kõigi osapoolte panust ja detailideni läbimõtlemist: kuidas näiteks luua märgala läbivat õpperada, kui sealne veetase on

nii korge, et kui va jalaga sinna ei paase? Nagu arvata void, nouab see juba eos laudtee rajamisega arvestamist.

Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel on saanud teoks nii RMK, kohalike omavalitsuste kui ka näiteks külaseltside loodud matkaradade ja muu külastustaristu ehitamine ja uuendamine. Samuti toetab KIK lasteadeade ja koolide õppekäike ning muid keskkonnahariduslikke tegevusi suurtele ja väikestele, et looduses uusi teadmisi ammutada.

Kõige olulisemat rolli mängib matkaradade loomisel siiski loodus ise, kuna tegemist on ainsa osapoolega, kellel puudub otsuste tegemiseks vajalik hääl. Matkarada ei saa luua igale poole, kus vähegi ilusam ja mõnusam tundub, kuna see võib segada seal pesitsevaid linde või saada saatuslikuks looduskaitse all olevatele loomadele või taimedele.

Niisiis ehitatakse matkaradu muuhulgas ka selleks, et inimeste teekonda suunata ning takistada uudishimulikel jalapaaridel jõudmast piirkondadesse, kus liikumine võib loodust häirida.

Matkaraja loomisel peab eelkõige arvestama, et inimeste huvi ja tung värskes õhus aega veeta ei dikteeriks looduse üle. Ühtlasi tasub aeg-ajalt meelde tuletada suuniseid, [kuidas looduses käituda](#) ning korrata üle [jgaüheõigus](#). Kui lähed järgmisel korral matkarajale, heida pilk ka sealsetele infostendidele: võid nende abil teada saada nii mõndagi, millest sul varem aimu ei olnud.

Artikli kirjutamist on rahastatud projektist “LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.

Märksõnad: [keskkonnaministeerium](#), [kik](#), [LIFE](#), [matkarajad](#), [õpperada](#)

SAMAL TEEMAL

[Kas kõik on tõesti mürgine ehk kuidas jääda ellu ohtlike kemikaalide maailmas?](#)

[Metsatulekahjud Eestis ja välismaal: kuidas üks mets põlema läheb?](#)

[Kuidas Euroopa Komisjonilt Eesti keskkonna ja majanduse edendamiseks raha taotleda?](#)

[f](#) Jaga Facebookis

[✉](#) Saada e-kirjaga

[t](#) Jaga Twitteris

[in](#) Jaga LinkedInis

[💬](#) Kommenteeri

**AwaRa
Est** LIFE 2

Loed AwaRaEst LIFE blogi, kus tutvustame, mida LIFE programmi projektide abil Eesti looduse ja keskkonna heaks tehtud on ning mida plaanime tulevikus ellu viia.

[Vaata kõiki artikleid](#)

Oled sa **GEENIUS, RIKAS** või **PRO**? [Vali sobiv tellimus siit.](#)

POPULAARSED LOOD

MÄRGATUD LOODUSES

[Video: laste kaamera tuvastas Tallinnas šaakalid](#)

EESTI MAAÜLIKOOI BLOGI

[Maaülikooli podcast Tarkus toidab: igas Eesti toiduaineettevõttes on tööl mõni maaülikooli vilistlane](#)

EESTI LOODUS

[Eestlane armastab loodust, ent kuidas parandada tema loodusteadlikkust?](#)

LOODUSKAITSE

[Ornitoloog: tuleb lõpetada puidutöösturite eelistamine looduse arvelt](#)

ROHEMAJANDUS

[Klaaspakendi eraldi kogumise kampaania kutsub teadvustama pea lõputult taaskasutatavat materjali](#)

TARGA TARBIIJA BLOGI

[Rimi katsetab uusi külmutusmeetodeid, et toidukaupade annetamine veelgi efektiivsemaks muuta](#)

VIIMATI LISATUD

[Eestlane armastab loodust, ent kuidas parandada tema loodusteadlikkust?](#)

21. mai 2021 kell 10:16

[Video: laste kaamera tuvastas Tallinnas šaakalid](#)

20. mai 2021 kell 11:59

[Looduskaitsekuu puhul toimub üle Eesti arvukalt matku](#)

20. mai 2021 kell 09:13

[Keskkonnaamet kutsub jäädvustama liigirikkust pärandniitudel](#)

20. mai 2021 kell 09:10

[Ornitoloog: tuleb lõpetada puidutöösturite eelistamine looduse arvelt](#)

20. mai 2021 kell 08:50

[Keskkonnaamet palub looduses liikujatel vastutustundlikult käituda](#)

20. mai 2021 kell 08:43

[Vaata kõiki artikleid](#)

SISUTURUNDUS

SISUTURUNDUS

Õhuke ja kerge sülearvuti Huawei Matebook X liikuvale inimesele

SISUTURUNDUS

Kuidas valida pehmet mööblit, mis oleks trendikas ja kestäks aastaid?

SISUTURUNDUS

Uuring tõestab: eestlaste vajadus muusikat kuulata suureneb pidevalt

SISUTURUNDUS

Müügitunneli etapid ja AIDA mudel

POPULAARSED LOOD MUJAL GEENIUSES

G TELLIJALE

Proovisõit: Eestis ainuke, aga uskumatu hinnaga Nissan Cima V8

R TELLIJALE

Pensionisambast lahkujate kontole võib septembris laekuda oodatust oluliselt väiksem summa

PRO TELLIJALE

Uudisteäpiga kaks miljonit põletanud Lauri Meidla: "Oleme kaks korda vastu seina jooksnud"

So.fa.dogi uus versioon saab olema nagu OnlyFans, ainult et ilma pornota

G TELLIJALE

10 kasutatud autot, millest tuleks kindlasti eemale hoida

KODU • TULEOHUTUS

Amet: nüüdsest peavad kortermajades olema kõik ukсед ja korrused numbritega märgistatud

PRO TELLIJALE

Äsja uue teenusega maha saanud Bolt nokitseb juba üllatava uue äri kallal

DIKTOR • TELE

“Aga nüüd on mul tahtmine öelda, et sardellidest on kõrini!” Marko Reikopi parimad killud Eurovisiooni 2. poolfinaalist

DIKTOR • UUDIS

Vaata, kes pääsesid edasi Eurovisiooni teisest poolfinaalist

ÄRA JÄÄ ILMA PÄEVA PÕNEVAMATEST LUGUDEST

Telli Geeniusmeedia uudiskiri

Saadame sulle igal argipäeval ülevaate olulisematest Geeniusmeedia teemadest.

 geeniusmeedia

Geenius Meedia OÜ
Ahtri 6, 10151 Tallinn
Tel 660 9797
geenius@geenius.ee

[Üldised kasutustingimused](#) • [Andmekaitsetingimused](#) • [Erteväõttest](#)

© Geenius Meedia OÜ, 2021.

Portaalid

[Geenius](#)
[Auto](#)
[Digi](#)
[DigiPRO](#)
[Diktor](#)
[Kodu](#)
[Kohalik](#)

Ajakirjad

[Autogeenius](#)
[Autoleht](#)
[Autoleht Ekstra](#)
[Digi](#)
[Muki](#)

Podcastid

[Algoritm](#)

Sotsiaalmeedia

[Facebook](#)

Kontakt

[Toimetus](#)
[Reklaamiinfo](#)

Geeniusmeedia portaalid majutab

Raha
Rikas
Rohe
Tervis
Äri

Algoritm
Autotund
Digitund
Investoritund
Restart
Töötund